

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ І ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Назва курсу	Дидактика сучасної школи
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	014.04 Середня освіта (Математика) 014.09 Середня освіта (Інформатика) 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) 014 Середня освіта. Мова і література (англійська) 014 Середня освіта. Мова і література (німецька) 014.06 Середня освіта (Хімія) 014.11 Середня освіта (Фізична культура) 014.07 Середня освіта (Географія) 014.03 Середня освіта (Історія)
Рік викладання /Семестр/ Курс (рік навчання)	2020-2021/ I семестр / 1 курс
Викладач	Коробченко А.А., професор кафедри педагогіки і педагогічної майстерності
Профайл викладача	http://fim.mdpu.org.ua/fakultet-informatiki-matematiki-ta/kafedra-pedagogiki-ta-pedagogichnoyi-m/sklad-kafedri-pedagogiki-ta-pedagogichnoyi-majsternosti/koro-bchenko-angelina-anatoliyivna/

Контактний тел.	0680848090 0972301196
E-mail:	angelinakorobchenko@gmail.com bielcheva.tetiana@gmail.com
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/enrol/index.php?id=4778
Консультації	<i>Очні консультації:</i> щосереді, згідно графіку роботи кафедри педагогіки і педагогічної майстерності. <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Навчальний курс «Дидактика сучасної школи» є невід’ємним складником системи підготовки вчителів за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”. Вивчення курсу передбачає розкриття актуальних дидактичних проблем сучасної школи, засвоєння здобувачами вищої освіти досягнень психолого-педагогічної науки, досвіду розбудови та особливостей реформування української шкільної освіти. Курс ґрунтується на засадах компетентнісного підходу в освіті.

Систематизація та класифікація професійних знань з теорії навчання та освіти сприятиме розвитку професійних педагогічних компетентностей майбутніх фахівців сучасної школи.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання навчальної дисципліни “Дидактика сучасної школи” є формування у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей та розвиток наукового світогляду та педагогічного мислення.

Завданнями курсу є розвиток когнітивної сфери особистості майбутнього фахівця, набуття ними вмінь педагога-менеджера, фахівця-організатора, що є необхідною складовою сучасної педагогічної діяльності, продовжити формування досвіду самооцінку та самоаналізу педагогічних явищ. Поглибити знання та уміння аналізу різних дидактичних концепцій. Конкретизувати теоретичні знання здобувачів щодо дидактичної доцільності використання вчителем сучасних методів та технологій на уроці, усвідомлення особливостей та методики

організації і проведення різних форм навчальної діяльності. Розвинути прагнення до професійного самовдосконалення на прикладі великих педагогів минулого та сучасності.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

1. Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі середньої освіти у процесі фахового навчання за спеціальністю 014 Середня освіта, що передбачає проведення дидактичних досліджень щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

2. Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу, оцінювання сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.

ЗК6. Здатність розуміти та інтерпретувати знання в сфері філософії освіти; орієнтуватися в напрямках і тенденціях сучасного філософського дискурсу з метою самовдосконалення і саморозвитку, філософського осмислення освітніх процесів.

ЗК7. Здатність до безперервного навчання.

ЗК8. Здатність до творчого застосування психолого-педагогічних знань та вмінь, набуття гнучкого мислення.

3. Фахові компетентності:

ФК4. Здатність проводити моніторинг діяльності здобувачів під час навчання математики і фізики, вести самостійний пошук шляхів удосконалення процесу навчання математики і фізики у закладах загальної середньої освіти.

ФК5. Здатність до планування та проведення навчально-виховної роботи, до прогнозування та вирішення конфліктних ситуацій в педагогічному колективі.

ФК6. Володіння змістом шкільного курсу математики і фізики; змістом різних видів позакласної та позашкільної роботи з математики і фізики; сучасних технологій, науково-обґрунтованих прийомів, методів і засобів навчання математики і фізики.

ФК10. Здатність проводити психолого-педагогічну діагностику; уміння здійснювати індивідуальну роботу на основі результатів педагогічної діагностики, виявляти особистісні особливості школярів, визначати і враховувати емоційний стан людини, грамотно будувати взаємовідносини з колегами, учнями, батьками.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН4. Усвідомлювати необхідність подальшого навчання, вивчення, аналізу, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду, систематично підвищувати свою професійну кваліфікацію.

ПРН12. Знати принципи організації навчання, засоби розвитку пізнавальної самостійності, активності, ініціативи здобувачів; – визначати критерії відбору і способи конструювання основних компонентів змісту середньої освіти.

ПРН15. Самостійно та відповідально приймати рішення в професійній сфері на основі аналізу і синтезу, з урахуванням критичних зауважень та на основі творчого підходу.

ПРН17. Знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.

ПРН19. Проектувати педагогічну діяльність, зміст, методи, форми навчання відповідно до поставлених дидактичних цілей.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	16	14	60

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольню-модульні завдання

7. СТРУКТУРА КУРСУ
7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1						
12	Тема 1. Предмет і завдання курсу «Дидактика сучасної школи»	Лекція (2 год.) Самостійна робота (10 год.)	О 1-9; Д 1-11			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
16	Тема 2. Історія розвитку дидактики як науки	Лекція (2 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (10 год.)	О 1-9; Д 1-11			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
16	Тема 3. Зміст освіти як фундамент базової культури особистості	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (10 год.)	О 1-9; Д 1-11			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
БЛОК 2						
18	Тема 4. Організаційні форми навчання в сучасній школі та структура уроку	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (10 год.)	О 1-9; Д 1-11			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

						контроль)
14	Тема 5. Сучасні методи та засоби навчання	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (10 год.)	О 1-9; Д 1-11			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
14	Тема 6. Системи освіти в країнах Європи та світу, принципи і шляхи їх інтеграції.	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (10 год.)	О 1-9; Д 1-11			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

7. 2 СХЕМА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема 1. Предмет і завдання курсу «Дидактика сучасної школи»	1. Предмет, функції, завдання сучасної дидактики. 2. Зв'язок з іншими науками. 3. Види і методи дидактичних досліджень.
Тема 2. Історія розвитку дидактики як науки	1. Становлення та розвиток дидактики як науки. 2. Спадщина видатних вітчизняних та зарубіжних педагогів як підґрунтя сучасної дидактичної концепції.
Тема 3. Зміст освіти як фундамент базової культури особистості	1. Наукові вимоги до формування сучасного змісту шкільної освіти. 2. Фактори і вимоги до формування змісту сучасної шкільної освіти. 3. Принципи формування змісту шкільної освіти.
Тема 4. Організаційні форми навчання в сучасній школі.	1. Загальні форми організації навчання: індивідуальна, парна, групова, фронтальна. 2. Дидактичні особливості організації та проведення факультативів, екскурсій, семінарів, практикумів, гуртків, консультацій, тренінгів, домашньої навчальної роботи.
Тема 5. Сучасні методи та засоби навчання	1. Сучасні методи як шлях активізації навчально-пізнавальної діяльності. 2. Характеристика простих та складних засобів навчання.

Тема 6. Системи освіти в країнах Європи та світу, принципи і шляхи їх інтеграції.	1. Актуальні проблеми шкільної освіти за кордоном. 2. Спільне та відмінне у системах освіти України та зарубіжжя.
---	--

7.3 СХЕМА КУРСУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
1. Сутність процесу навчання, його структура	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
2. Змістовий компонент процесу шкільного навчання	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
3. Методи і засоби навчання та активізації пізнавальної діяльності учнів	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
4. Урок – основна форма організації навчання в сучасній школі	Обговорення теми. Виконання тестових завдань
5. Внесок Я.А. Коменського, А.С. Макаренка та В.О. Сухомлинського у розвиток дидактики	Обговорення теми. Виконання тестових завдань

7.4 СХЕМА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
1. Реалізація змісту освіти в сучасній школі.	Навчання і розвиток у гуманістичній дидактиці. Сутність процесу навчання як системи. Індивідуалізація та диференціація навчання.
3. Самоаналіз уроку.	План та структура самоаналізу. Морфологічний аспект самоаналізу уроку.
4. Діагностика результатів навчання (сформованість навчальних компетентностей учнів)	Перевірка результатів навчання як констатація наслідків навчально-пізнавальної діяльності учнів. Основні функції перевірки й оцінки навчальних досягнень учнів.

5. Контроль результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.	Принципи організації контролю за навчальною діяльністю учнів. Основні ланки перевірки навчальних досягнень.
6. Тестування рівня засвоєння змісту освіти.	Тести як сукупність завдань, що зорієнтовані на вимір рівня засвоєння певних частин змісту освіти. Створення тематичних тестів.
7. Організація самостійної роботи учнів.	Класифікація видів самостійної роботи за різними ознаками. Система самостійних робіт.

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	<p>За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).</p> <p>Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.</p> <p>Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$</p>
Практичні заняття	«5» – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває

	<p>зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Здобувач вищої освіти, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни.</p> <p>Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача вищої освіти до підсумкового контролю.</p>

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бельчева Т.Ф., Ізбаш С.С., Бельчев П.В. Педагогіка. Практичний курс : посібник за кредитно-модульною технологією навчання для бакалаврів. Мелітополь : Видавництво Мелітопольського державного педагогічного університету, 2014. 304 с.
2. Бондар В.І. Дидактика: Підручник. Київ : Либідь, 2005. 264 с.
3. Волкова Н.П. Педагогіка : Навч. посібник. Вид. 2-е, перероб., доп. Київ : Академвидав, 2007. 616 с.
4. Елькін М.В., Головкова М.М., Коробченко А.А. Історія педагогіки. Мелітополь, 2009. -
5. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: Навч. посібник. Харків : ХДПУ ім. Г.С. Сковороди, 1997. 338 с.
6. Малафійк І.В. Дидактика новітньої школи: Навчальний посібник для студ. ВНЗ. Київ : Слово, 2015. 397 с.
7. Педагогічна інноватика: досвід та перспективи Нової української школи: кол. монографія / за заг. ред. А.М. Солоненка, І.А. Мальцевої, Л.Ю. Москальової, О.С. Арабаджі. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2019. 356 с.
8. Фіцула М.М. Педагогіка. Навчальний посібник. Київ : «Академвидав», 2009. 560 с.
9. Чайка В.М. Основи дидактики: Навч. посібник. Київ : Академвидав, 2011. 240 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: зб. матеріалів всеукраїнського круглого столу (Київ, 17 квітня 2018 р.). К.: КНУБА, 2018. – 364 с.
2. Бельчева Т.Ф., Ізбаш С.С., Бельчев П.В. Дидактика. Практичний курс: Посібник для самостійної роботи студентів за кредитно-модульною технологією навчання. Мелітополь : Видавництво Мелітопольського державного педагогічного університету, 2014. 49 с.
3. Закон України від 05.09.2017 №2145- VIII «Про освіту» [Електронний ресурс]. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
4. Золотухіна С.Т., Лозова В.І., Пташний О.Д. Контроль навчально-пізнавальної діяльності студентів (історико-педагогічний аспект) : Монографія. – Харків, 2012. 228 с.
5. Кузьмінський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум. – К.: Знання-Прес, 2003. – 429с. – (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).
6. Кушнірук С. Об'єкт і предмет дидактики у дискурсі сучасної соціокультурної ситуації. *Молодь і ринок*. 2018. № 12 (167). С. 94-100.
7. Нова українська школа: Порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. Київ : ТОВ «Вид-во дім «Плеяди», 2017. 206 с. URL : <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>.
8. Педагогіка: Хрестоматія / Уклад.: А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – 2-ге вид., стерр. Київ : Знання-Прес, 2006. 700 с.
9. Пометун О.І. Енциклопедія інтерактивного навчання. – Київ, 2007. 144 с.
10. Чайка В.М. Основи дидактики : тексти лекцій і завдання для самоконтролю: Навч. посібник. Видання 3-є стереотипне. Тернопіль : ТНПУ, 2008. 350 с.

11. STEM-освіта: проблеми та перспективи: анотований каталог/упоряд. О.О. Патрикєєва, О.В.Лозова, С.Л. Горбенко, Н.С. Буркіна. Київ: ДНУ «ІМЗО», 2017. 20 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. <https://mon.gov.ua/ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України;
2. <http://nbuv.gov.ua/> - Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;
3. <https://dnpb.gov.ua/ua/> - Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського;
4. <http://www.osvita.org.ua/> - Освітній портал – освіта в Україні, освіта за кордоном;
5. <http://ostriv.in.ua/> - Освітній шкільний інтернет-портал «Острів знань»;